



## **Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica**

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

**Leuren, Peter**

**Coloniæ Agrippinæ, 1704**

Paragraphvs II. De conditionibus & qualitatibus beneficii regularis, & sæcularis.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)



appareat, optime declarent statum; dum tamen agitur de mutatione, vix erit, ut immutent statum beneficii, Lott. n. 64. ex Regid. decis. 107. Achill. de iur. decis. 13. &c. adeoque etiam non attenduntur ad istum effectum tales provisiones, uti nec ipsorum Ordinariorum; ubi constat de statu antecedente contrario. Lott. n. 67. Adde quod in Papa potissimum concurrat duplex præsumptio non habitæ istiusmodi voluntatis mutandi, nimirum, quia factum circa statum præcedentem ignorat; & quia est difficilis circa usum potestatis in mutando, idque etiam locum habeat, etiamsi Papa provideat motu proprio; quia inde non removetur defectus intentionis ipsius, ut Paris. conf. 1. nu. 7. l. 1. Gab. de claus. conclus. 2. n. 18. Lott. nu. 68. & 69. Eadem quod nimirum ad mutandum statum beneficii præter 40. annos requiratur potestas & intentio mutandi, & ut mutatio facta sit bona fide &c. habet Tond. in qq. benef. p. 3. c. 166. n. 8. Ubi ex Rota dicit hoc intelligendum, quando de legitimo statu anteriore evidenter constat.

*Queres 34. An beneficium in propria sua significatione comprehendat omnes iam nominatas species: item an sub nomine beneficii absolute sumpti veniant ea omnes in privilegiis, facultatibus, dispensationibus &c.*

**R**espondeo quoad primum affirmative (juxta tamen dicta superius de perpetuitate ad q. 4.) gl. in c. si gratiose. de rescript. v. beneficia. Abb. in c. postulasti. de rescript. n. 2. Selv. de benef. p. 1. q. 3. Garc. p. 1. c. 6. n. 37. Tusc. lit. B. concl. 59. Castrop. loc. cit. n. 7. Unde etiam, dum à jure in materia, etiam stricta profertur, nomen beneficii, venire omnia curata, & dignitates, nisi exceptio vel ratio singularis beneficia distinguat, docet Felin. in c. postulasti. n. 11. Rebuff. Gregor. & alii; quos citat & sequitur Garc. cit. c. 6. n. 74.

2. Respondeo quoad secundum; in facultate & privilegio alicui concessio conferendi beneficia, comprehendit beneficia omnia tam duplicia, etiam dignitates, quam simplicia; cum hæc facultas sit favor, & gratia principis communi juri non derogans, adeoque lata interpretationis, in quo cessat ambitio; cum ejus effectus deriveretur in alium, Tusch. loc. cit. Azor. loc. cit. c. 44. q. 7. & 8. Gonz. loc. cit. gl. 6. n. 25. & alii, quos citat & sequitur Castrop. num. 8. contra Rebuff. & alios quosdam apud Garc. Neque etiam magnopere præjudicans Ordinario (ut vult Rebuff.) ex eo, quod is necessario debeat conferre, ut Franc. apud Garc. n. 46. quia potestas conferendi datur tali non privative, sed cumulative cum Ordinario; vel etiam quia sic jus conferendi Ordinario non minuitur, sed juvatur; quemadmodum fieri non dicitur præjudicium parochis ex eo, quod religiosis concedatur potestas absolvendi, Castrop. loc. cit. Excipiuntur nihilominus beneficia electiva, eo quod præsumi nequeat Pontificem velle per talem concessionem mutare naturam beneficiorum, qualiter ea mutaretur in electivis, si independenter ab electione eorum provisionem alicui concederet, Corraf. cit. c. 5. n. 8. Decius de elect. in c. 1. n. 4. Gambar. de off. Legati. l. 3. n. 114. Castrop. nu. 9. citans Paris. p. 4. conf. 31. n. 21. Gonz. Gomez. & alios contra Selv. p. 3. q. 1. n. 29. Abb. Imol. Staph. Rebuff. Felin. &c. quos citat & sequitur Garc. loc. cit. n. 28. & seq. fusè probans contrarium, nempe dum simpliciter

mandatur provideri de dignitate, vel etiam beneficio primo, quod vacaverit, non expresso aliquo provisionis modo, excludi quoque dignitatem & beneficium electivum.

3. Respondeo tertio: in facultate alicui concessa, ut provideatur de primo beneficio vacaturo, non comprehendit neque dignitatem, neque etiam Canonicatum Ecclesiæ cathedralis, propter beneficiorum istorum præminentiam & majoritatem: ut Garc. num. 56. sed solum beneficium simplex, competens tamen; juxta stylum namque & consuetudinem restringitur ex mente concedentis quantum fieri potest, talis concessio, ne ambitionem foveat. Castrop. n. 10. Garc. loc. cit. n. 49. & seq. citans alios. Tenent hæc, dum talis concessio ad concessionem supplicantis obvenit; secus, si litteræ concedantur motu proprio. Franc. in c. cum illis. de præb. in 6. Staph. & alii apud Garc. n. 57. etsi ipse censeat tunc adhuc excipi curata, citans pro hoc Abb. in c. ad aures. de rescript. n. 5. Gonz. gl. 6. n. 10. Rotam decis. 6. de præb. in novis.

4. Respondeo quarto: similiter, vel potius à potiori in dispensatione; utpote quæ semper est strictæ interpretationis, non veniunt dignitates, nec præbendæ cathedralis, nec curata; Rota decis. 2. de filiis præb. in novis. Menoch. casu 201. num. 62. Franc. Corraf. Rebuff. quos citat & sequitur Garc. n. 60. contra Majol. de irregul. l. 6. c. 9. n. 2. Gambar. de off. Leg. n. 157 tenentes, quod dispensatus ad beneficium, sit etiam dispensatus ad beneficium curatum. Addit etiam Garc. n. 62. citans pro hoc Rotam, Felin. Selv. Rebuff. simplicem dispensationem ad beneficia non tantum non comprehendere præbendas, sed nec alia beneficia Ecclesiæ Cathedralis. Nihilominus dum dispensatio fieret motu proprio, comprehendit adhuc beneficia quæcunque, docent Abb. in c. in cunctis. de elect. num. 8. Felin. in c. postulasti. de rescript. n. 13. Sanch. de matrim. l. 8. d. 1. quos citat & sequitur Garc. num. 64. Item comprehenduntur omnia (excepto Episcopatu, propter præminentiam dignitatis speciali notâ dignam; quia est culmen dignitatum. Abb. in c. cum dilectus. de concess. præb. n. 1. & in c. cum Vin-toniensis. de elect. n. 8. Sayr. de cens. l. 6. c. 11. num. 27. Garc. n. 66. & seq. contra Henriq. in sum. l. 13. c. 57. §. 5. & alios, consentes dispensatum ad curatum, eo ipso dispensatum ad Episcopatum, & dispensatum ad omnes ordines sacros, esse eo ipso dispensatum ad beneficium curatum etiam Pontificale) si dispensatio est ad quæcunque beneficia; cum talis dispensatio sit exuberans. Felin. loc. cit. nu. 4. Garc. loc. cit. citans pro hoc Mandos. Jason. & alios contra Rebuff. & Gonz.

## PARAGRAPHVS II.

### De conditionibus & qualitatibus Beneficii regularis & secularis.

*Queres 35. Unde constare possit aut argui, quod beneficium sit regulare?*

**R**espondeo: de hoc constare potest ex Bullis variis Pontificum: harum enim assertioni, præsertim in materia beneficii, standum est; præsertim si dictæ assertiones summorum Pontificum essent



essent antiquæ, & sæpius repetitæ per longam annorum seriem, Tondut. in *gg. benef. p. 3. c. 166. n. 1.* citans Mascard. *de prob. concl. 622. n. 6. & 15.* & Mar. Antonin. *Vir. resol. c. 20. n. 2. & 3.* quæ Pontificiæ assertiones per multas & repetitas enunciativas, quibus enunciatur beneficium collatum tanquam regulare, cum dicta enunciatiuæ antiquissimæ per longam annorum seriem continuatæ probant verum, & antiquum statum regularem beneficii; quia tales enunciatiuæ habent vim famæ & privilegii ad effectum regularitatis probandæ. Tondut. *ibid.* citans *n. 2.* Burat. *decis. 636. num. 4.* & Rotam *decis. 163. p. 1. Recent.* Idem quoque constat ex fundatione, dotatione vel institutione beneficii Azorp. *2. l. 3. c. 26. q. 3.* Verum hæc generalia sunt ad probandum quemcumque statum beneficii: specialia verò ad arguendum, beneficium esse regulare, seruiunt, quòd sæpius datum fuerit in Commendam; ex quo illius qualitas regularis comprobatur. Tondut. *loc. cit.* juxta Rotæ *decis. 202. n. 4. p. 1. Recent.* Item quia collatum fuit tanquam dependens ab alio beneficio regulari seu domûs cuiusdam regularis, Tondut. *n. 4.* ex Ludovis. *decis. 370. n. 3.* Vel etiam, ut Azor *loc. cit.* dum de hac qualitate regularitatis non constat ex fundatione, ea arguatur ex eo, quòd non nisi clericis regulæ certæ religionis astrictis conferatur à collatoribus.

*Quæres 36. Num conditio illa beneficii regularis, quòd nimirum non nisi regulari sit conferibile, juxta c. cum de beneficio. de præb. in 6to. ita eidem inhereat essentialiter, ut non quandoque à seculari obtineri & administrari queat?*

**R**espondeo negativè.

*Quæres 37. Quando nam igitur id fieri possit?*

**I.** Respondeo primò: ex plenitudine potestatis Pontificiæ; dum nimirum Papa sciens beneficium esse regulare, conferret Clerico, quem scit esse secularem. *cit. c. cum de beneficio. in fine;* Dico sciens; si enim aliàs non expressâ qualitate beneficii & personæ impetrantis secularis etiam à Papa impetraret quis beneficium regulare, impetratio foret nulla; Gonz. *ad reg. 8. gl. 7. n. 4.* Sanch. *in decal. apud Castrop. de benef. D. 1. p. 3. ad initium;* etiam si ea procederet ex motu proprio; cum hæc clausula: *ex motu proprio;* suppleat solum subreptionem ex causis extrinsecis, non autem eam, quæ provenit ex personæ inhabilitate, & intrinseca beneficii qualitate. Sanch. *loc. cit.* Idem est dum Papa simpliciter mandasset Titio (qui est Clericus secularis) conferri beneficium: conferri enim nequiret, nisi seculare; restringi enim deberet talis concessio secundam qualitatem personæ impetrantis, & materiam subjectam, ut constat ex *c. cum de beneficio.*

Secundò: urgente necessitate; dum nimirum non adessent idonei regulares, beneficium regulari præfici potest secularis, & contra. *c. inter quatuor. de religiof. domib. ibid. Abb. Rebuff. tit. de dispens. cum regular. n. 40.* Garc. *p. 7. c. 10 n. 16.* citans Corraf. Azor *l. 3. c. 26. q. 5.* convenientius enim est, beneficium gubernari per Clericos diversæ professionis, quam omni gubernatione destitui. Pirh. *ad tit.*

P. Leuren. Fori. Benef. Tom. I.

*5. l. 3. n. 116.* Postèque id fieri auctoritate Episcopi, adjicit Azor.

**3.** Tertio: ex jure novo (spectato enim jure antiquo, nempe *cit. c. cum de beneficio.* id fieri non poterat; sed nec in hac parte dispensare Episcopus, Castrop. *loc. cit. §. 1. n. 1.*) nimirum Trid. *sess. 14. c. 10.* possunt beneficia regularia (intellige simplicia, v. g. portiones Monachales & Canonicales, & his similia; quæ enim administrationem habent, ut Abbacia, Prioratus, non nisi Professis conferri possunt, ut declaravit S. Congregatio 12. Decemb. Anno 1585.) conferri, etiam ab ordinariis Collatoribus (ut habet eadem declaratio) secularibus, qui tamen habitum istius ordinis suscipere statim ac beneficium acceperint, ut censet Castrop. *loc. cit. n. 2.* & professionem emittere (post expulsum nimirum annum probationis & non antè; ne professio sit invalida. Garc. *loc. cit. n. 15.* Castrop. *loc. cit.* citans Sanch. *in Decalog.*) teneantur. De ceterò præcindendo ab hoc Trid. concessio nequidem Novitiis conferri posse regularia, etiam simplicia, tenet Garc. *n. 4.* citans pro hoc *c. nullus. de elect. in 6to. Clem. 1. de statu Monachorum. Franc. in c. Beneficium. de regul. in 6to.*

**4.** Quarto: minùs propriè ob mutatam qualitatem, dum nimirum beneficium regulare non manens tale transivit jam in seculare per præscriptionem.

*Quæres 28. Quanam igitur requirantur, ut hæc ratione beneficium regulare per præscriptionem transeat in seculare, & contra?*

**1.** Respondeo: requiri, ut in eo ritè & scienter instituti seculares Clerici, unus (unus enim etiam actus, dum habet tractum successivum, ita ut relinquat effectum continuatum per tempus à jure requisitum ad præscriptionem, eandem perficit) vel plures illud possederint in titulum, & administrarint pacificè, absque contradictione per annos 40. continuos, non obstante, quòd dein iterum institutus regularis illud administrarint, nisi fortè id factum per annos 40. novam inducendo præscriptionem, iterum ex seculari fecerit regulare, *cit. c. cum de benef. Garc. p. 7. c. 10. num. 35.* citans plures Rotæ *decis. Gonz. cit. gl. 7. n. 36.* Sanch. *in decalog. c. 29. n. 17.* Castrop. *d. 1. p. 3. §. 4. n. 3. & 2.*

**2.** Non sufficit itaque primò indulgentiâ & auctoritate Papæ illud possessum jure solum administrationis aut commendationis, uti videmus hoc modo plures Abbacias, Prioratus, similia ve à Cardinalibus, aliisque Prælatibus regularibus possideri, absque eo quòd desinant esse beneficia regularia; cum non conferantur iis in titulum, sed jure administrationis, & vel hinc non tam conferantur, quam commendentur. Azor *p. 2. l. 3. c. 26. q. 3.* Castrop. *loc. cit.* Neque rectum fuisse à secularibus tanquam Vicariis vel conductitiis Clericis; cum Vicarius non tanquam Rector in eo constitutus suo, ac velut proprium, sed alieno nomine beneficium possideat. Gl. *in cit. c. Franc. ibid. n. 3.* Sanch. *loc. cit. n. 22.* Pirh. *loc. cit. n. 122.*

**3.** Neque sufficit secundò, secularem simpliciter institutum in beneficio ut Rectorem, sed requiritur institutum, ut & instar secularis Rectoris. Franc. *loc. cit. n. 9.* Sanch. *n. 23.* Castrop. *n. 5.* Pirh. *loc. cit.* Corrad. *l. 1. c. 6. n. 328.* ubi etiam ostendit unde cognoscendum, an seculare rectum fuerit per regulares

B

lares



lares ut regulare: sufficit tamen in prima institutione hanc qualitatem expressam, quia præsumitur successoribus eodem modo conferri, ipsoque professionem habitam continuare, Felin. in c. in nostra & c. de rescript. n. 4. Pirh. & Castrop. loc. cit.

4. Non tertio hoc ipsum adhuc sufficit, nisi insuper hoc fiat, seu hæc qualitas in collatione beneficii exprimat animo & intentione imprimendi beneficio regulari statum beneficii secularis. AA. iidem.

5. Non sufficit quarto decennium, ut volunt quidam putantes, ad hoc ut secularis beneficium transeat in regulare, requiri annos 40. ut verò regulare transeat in secularis, sufficere decem; ideo quòd in posteriori statu beneficium quasi reducat ad primævum statum suum juri conformem; & vel sic præscriptio hæc non tam adversetur, quàm conformetur juri, secùs ac contingit in priore; nam ut legenti textum cit. c. cum de beneficio. patet, idem est modus præscriptionis in regulari, qui est in seculari beneficio; insuper beneficium esse regulare, non est contrarium dispositioni juris, sed potius hæc ejus qualitas habetur ex jure; ut patet ex cit. C. Ac denique malè sic dicitur beneficium reduci ad primævum statum suum; quia primævus ejus status non fuit alius, quàm regularis; vel si is fuerit secularis, dum beneficium per præscriptionem, vel privilegium mutatum est in regulare, is ita extinctus est, ac si nunquam fuisset. Vide de hoc pluribus Castrop. loc. cit.

6. Denique neque hæc omnia sufficiunt ad hoc, nisi in possessore fuerit bona fides; possessor enim malæ fidei nunquam præscribit, Gonz. gl. 8. n. 35. Sanch. loc. cit. n. 26. Pirh. Castrop. loc. cit. ultra hæc non requiri titulum, nisi fortè, ubi præscriberetur contra jura Episcopalia; de quo vide Pirh. loc. cit. n. 121. Porro quæ hic dicta sunt & requisita ad mutationem beneficii regularis in secularis per præscriptionem, eadem ratione applicanda sunt mutationi secularis in regulare. Vide dicta §. præced. ad. q. 33.

*Quæres 39. An & qualiter beneficium regulare seculari conferri possit?*

**R**espondeo: posse beneficia regularia secularibus conferri, modò habitum suscipere, & lapsò probationis anno professionem emittere teneantur. Tondut. qq. benef. p. 3. c. 196. n. 2. juxta expressa verba Trid. sess. 14. c. 10. ubi: regularia beneficia in titulum regularibus professis provideri consueta, si per obitum vel resignationem, vel aliàs in titulum obtinentis vacare contigerit, religiosi tantùm istius Ordinis, vel hùs, qui habitum omnino suscipere & professionem emittere teneantur. Ampliatur hoc ipsum, ut talibus dicta beneficia in eo casu conferri possint etiam ab ipsis ordinariis Collatoribus. Tondut. loc. cit. n. 3. citans Barb. in decis. Apostolicis. c. 65. nu. 1. Hanc tamen esse differentiam inter provisiones tales factas ab ordinariis Collatoribus, & illas, quæ sunt auctoritate Sedis Apostolicæ, ait Tondut. loc. cit. n. 4. ut provisio facta ab ordinario Collatore non sufficiat, nisi provisus per annum integrum permanserit in Novitiatu (pro quo citat seipsum Tondut. qq. benef. p. 1. c. 87. & 88.) in provisu verò Apostolici literis soleat apponi clausula illa: *ut is coram certis Commissariis à Papa ad id deputatis intra tempus assignatum; vel statim professionem emittere possit & debeat;* quod enim dicitur professionem emissam ante ex-

pletum annum Novitiatus esse nullam, procedit solum in professione emissà in Claustro, & coram Superiore regulari; de qua loquitur Trid. sess. 25. c. 15. & c. officii. de Elect. in fine. Dum autem ad effectum collationis beneficiorum deputantur Executores, qui ex reg. 59. Cancell. possunt recipere ad professionem provisum etiam nondum elapsò anno Novitiatus, non est expectandum aliquod tempus, sed est arbitrarium Executori, ad quem spectat præficere monasterio, ut hoc faciat secundum rei & personæ qualitatem. Tondut. n. 5. in fine citans Abb. in cit. c. officii. num. 5. Quòd si tamen in rescripto ad possessionem certum tempus constitutum est, illud observandum est. Tondut. loc. cit. n. 6. Non poterit tamen Ordinarius illa beneficia conferre sub conditione futuræ professionis, si ea administrationem habent; quia in illis requiritur professio expressa tempore collationis factæ per Ordinarium. Tondut. loc. cit. n. 7. citans Gonz. gl. 8. n. 75, qui dicat, sic declaratum à S. Congregatione Concil. Trid. item Barb. ad Trid. sess. 13. c. 10. n. 10. De cetero etsi communis regula sit: regularia beneficia regularibus, & secularia secularibus conferenda sunt. c. cum singula. de præb. in 6. Clem. 1. de elect. poterunt tamen regularia secularibus manentibus talibus, & contra secularia regularibus conferri in subsidium; nimirum deficientibus personis capacibus. Tondut. loc. cit. num. 23. citans Gonz. gl. 8. n. 43. Garc. p. 7. c. 10. n. 16.

*Quæres 40. An beneficium regulare unius ordinis haberi possit à religioso alterius ordinis?*

**R**espondeo negativè: Trid. sess. 14. c. 10. Nav. conf. 4. de regular. n. 23. Rodriq. qq. reg. to. 1. q. 34. a. 8. Sanch. l. 7. in Decal. c. 29. & alii apud Castrop. loc. cit. §. 1. n. 3. qui etiam addit citans pro hoc c. cum singula. de præb. in 6. Clem. 1. de suppl. negl. præb. beneficium regulare solum administrari per religiosos alicujus Conventus non posse aliis religiosi, etsi ejusdem Ordinis conferri; cum religiosi istius Conventus privari nequeant jure habito ad tale beneficium.

*Quæres 41. An monachus coipso, quo monachus est, regulare beneficium habeat; hoc est, an monachatus sit beneficium regulare?*

**R**espondet affirmativè Gl. in clem. Dispendiosam & c. de judiciis V. beneficiis. sentitque monachatum esse beneficium non secùs ac Sacristia, conferrique hoc ipso, quòd à Superiore in monachum quis recipitur; ac ideo habet jus petendi alimenta ex ipso Cœnobio. è contra negat Abb. in cit. Clem. monachum habere simpliciter ac propriè officium vel beneficium, sed solum votum in Capitulo, & ratione hujus quoddam spirituale & simile in multis juri, quod habet verus beneficiatus; secùs tamen sentit de Canonico regulari. Abbati adhæret Azor. loc. cit. q. 7. idem docet Lott. l. 1. q. 33. n. 24. & seq. dum ait, portionem illam, quam quilibet monachus vel regularis sumit de mensa monasterii, minùs propriè dici beneficium regulare; nisi fortè agatur de Canonicis regularibus, & quidem Cathedralis Ecclesiæ alicujus, existentis nimirum in manibus regularium ex institutione, privilegio, vel consuetudine.

*Quæres*



*Quæres 42. Num monasteria censeantur beneficia majora?*

**R**espondeo juxta Abb. in c. per tuas. de Simon. nu. 7. Jo. Andr. in c. majoribus. de præb. n. 1. censeferi inter beneficia medium locum tenentia; juxta Lott. verò, qui pro hoc quoque citat Tholos. de benef. c. 10. num. 9. & alios. l. 1. q. 26. n. 6. & n. 17. & seq. ubi id fusè probat, spectare ad beneficia majora ex prærogativa dignitatis, ordinationis, & symbolizationis, quam habent tum cum Episcopatibus, in quantum nimirum Abbas est pastor monachorum, non secus ac Episcopus aliorum. c. officii. de Elect. nec secus ac Episcopus per Electionem Conventus, & confirmationem Papæ constituitur, ac inde recipit ordinariam jurisdictionem cum mero imperio in monachos sibi subiectos, & quidem immediatè à Pontifice stante etiam monasterio Abbati pro territorio. c. illorum. de sent. Excom. Tum cum Ecclesiis Cathedralibus in multis, maxime in puncto provisionis. c. siquis deinceps. 16. q. 7. quatenus nimirum servatur in providendis Abbatibus per ipsum Pontificem eadem forma, quæ servatur in providendis Cathedralibus seu Episcopatibus. Vide de his Lott. Loquitur autem is de monasteriis seu Ecclesiis monasteriorum, quæ Abbatia regulares dicuntur.

*Quæres 43. Cujus auctoritatem necesse sit intervenire in erectione Ecclesiarum conventualium & regularium ac monasteriorum?*

**R**espondeo primò: necesse est, ut interveniat licentia Episcopi diocesani. c. quidam. 18. q. 2. Trid. sess. 25. de regular. c. 3. Tamb. de jure Abb. to. 3. D. 5. q. 1. Miran. to. 1. q. 33. a. 1. Ita ut nec religiosi exempti possint ædificare in loco non exempto absque consensu Episcopi; Ricci. p. 4. decis. 168. Barb. de jure Eccl. l. 2. c. 12. n. 6. Nec sufficit ad hoc consensus Vicarii Episcopi, Calder. de off. Vicarii. cons. 3. Necessarius tamen non est consensus Episcopi ad mutationem Monasterii de loco in locum. Barb. loc. cit. uti nec ad ampliacionem monasterii. Barb. n. 10. citans Rodriq. to. 1. q. 49. a. 9. sufficitque post Ecclesiam constructam. Ricci. Barb. ll. cit. Porro declaravit Clem. 8. in constitut. suâ, quæ incipit: *quoniam &c.* non posse Ordinarios dare hanc licentiam ad ædificandos novos Conventus cujuscunque mendicantium ordinis (censuit S. Congregatio 19. Decemb. Anno 1620. comprehendi etiam monasteria monialium. Barb. loc. cit. n. 7.) nisi vocatis prius & auditis aliorum in iisdem civitatibus, & locis, ubi ædificandum est, Conventuum Prioribus & Superioribus, & aliis interesse habentibus, & causa, servatis servandis, cognita constituerit &c. quam constitutionem innovavit & amplavit Greg. 15. in constitutione, quæ incipit: *Cum aliis &c. die 17. Aug. Anno 1622.* prohibendo, ne erigantur hujusmodi monasteria, nisi in iis saltem 12. monachi seu religiosi habitare, ac ex redditibus & consuetis elemosynis sustentari valeant (comprehendi etiam monasteria non mendicantium, indicat Barb. n. 18.) & nisi Priores seu Procuratores aliorum monasteriorum non solum in prædictis, sed etiam in aliis per 4000. passuum circum vicinis locis ad id vocati & auditi fuerint, & erectioni tali consenserint. apud Barb. loc. cit. Unde ab his Pontificiis dispositionibus induci formam hujusmodi concessit.

P. Leuren. Fori Benef. Pars 1.

fioni Episcopali, ita ut ejus omisso non solum illicitam, sed & invalidam reddat concessionem, tenent Tamb. loc. cit. n. 11. Ricci. p. 2. decis. 75. Gratian. discep. forens. to. 3. c. 527. & alii, quos citat sequiturque Barb. qui & addit ex decis. Rotæ 30. p. 3. divers. dispositiones illas non habere locum, ubi non adessent alii mendicantes, ut ex Ricci. p. 4. decis. 168. in mutatione unius monasterii in alium locum.

2. Respondeo secundò: præter præfatum Episcopi consensum requiri adhuc summi Pontificis auctoritatem; nam c. 1. de excess. præl. in 6. & c. unic. de relig. domib. in 6. statuitur, ne Prælati religionum recipere valeant Conventum, seu locum sine speciali Sedis Apostolicæ indulgentiâ, non obstantibus quibuscunque privilegiis, nisi de hac prohibitione specialem mentionem faciant. Tamb. loc. cit. n. 3. Barb. loc. cit. n. 11. Neque hanc juris communis dispositionem abrogavit Trid. loc. cit. Sed solum statuit, ut alia insuper adhiberetur licentia, nempe Episcopi, ut declaravit S. Congregatio teste Campanil. apud Barb. uti & factas à Pontificibus concessionem variis religiosi ædificandi ubique de sola licentia Ordinarii, revocavit Congregatio Cardinalium negotiis Episcoporum & regularium præpositorum, approbante Greg. 15. 17. Aug. Anno 1621. & latissime motu proprio Urban. 8. in consit. Romanus Pontifex. 24. Aug. Anno 1624. de qua vide Barb. n. 15. uti & 17. & seq. multa de monasteriorum subjectione, & exemptione à jurisdictione Ordinarii, & in qua distantia ab aliorum ordinum monasteriis ædificandum.

*Quæres 44. Num regularia beneficia esse possint in Ecclesia seculari & contra?*

**R**espondeo: posse esse in Ecclesia regulari Capellanas seculares manuales nullum titulum præbentes, ac proinde æquipollentes illi missarum celebrationi, quæ ex devotione à divina elemosyna fit; ita tamen ut si exigatur, contribuere teneantur in impensas desuper necessarias candelarum, vini, hostiarum, paramentorum; secus tamen est de Capellaniis vel beneficiis perpetuis in titulum. sic decisum, ait C. de Luca. de regular. D. 1. n. 65. Vide eundem de regul. d. 64. n. 4. & seq. ubi ait: posse in Ecclesia regulari inservire Clericos seculares, ibique capellas seu beneficia habere, modò non sint in altari majore, aded, ut redoleant ipsius Ecclesiæ principalem Rectorem seu Prælaturam; uti & contra Regulares in Ecclesiis secularibus; utpote quæ habent usum precarium Ecclesiarum secularium, earum naturam non immutant. Posse etiam in Ecclesiis regularium esse vera beneficia secularia ex fundatione manentia talia, ostendit Corrad. l. 1. c. 6. n. 329. & seq. Hinc

*Quæres 45. Num Capellania fundata in monasteriis regularium, & in Ecclesiis Ordinum militarium, sint seculares, an regulares?*

**R**espondeo primò: hoc ipso non esse regulares: dubium enim non est posse in iis fundari Capellanas non nisi per seculares Clericos administrandas, accedente consensu Ordinarii & Conventus. Lamb. p. 1. l. 1. q. 3. a. 16. & alibi Garc. p. 7. c. 10. n. 37. quos citat & sequitur Castrop. loc. cit. §. 4. n. 6. unde

2. Respondeo secundò: si ex fundatione constet eas fundatas esse, ut per seculares administrantur, erunt secularia beneficia; idem est, dum de facto per seculares administrantur; non autem constat ex

B 2

funda-



fundatione aut per prescriptionem à regularibus institutos. Castrop. *loc. cit. n. 5.* Qui tamen paulò post addit sequentia: Quòd si tamen ex fundatione non constet pro secularibus tales Capellanas esse institutas; neque etiam constet per seculares 40. annis gubernatas esse, præsumenda sunt regularia beneficia; eò quòd fundata sunt in monasteriis ac conventibus; quia non est facile præsumendum, conventum consensisse, ut tales Capellaniae sibi unita à secularibus gubernarentur. Mascard. *de prob. concl. 172. n. 17.* Rodriq. *loc. cit. n. 3.* Sanch. *loc. cit. n. 27.* quos citat Castrop.

*Quæres 46. An à regularibus in titulum haberi possint beneficia secularia simplicia, non facta regularia per prescriptionem v. g. Canonicius, Vicaria, non curata &c.*

**R** Espondeo negativè: *c. cum de beneficio. c. super eo. de regular. Tamb. de jure Abb. to. 3. d. 9. n. 4.* expressè loquens de monachis. Less. *de just. l. 2. c. 41. nu. 99.* ( addens quoque hanc rationem, quòd in beneficiis simplicibus cesset ratio curæ & doctrinæ, ob quam promotio regularis ad Ecclesiam secularem est concessa ) Covar. *de testam. l. 3. c. 2. num. 3.* Sanch. *l. 7. in Decal. c. 29. n. 75.* Garc. *p. 7. c. 10. nu. 28.* Suar. *de relig. to. 4. l. 3. c. 19. n. 26.* & alii cum communi, quos citat Castrop. *loc. cit. p. 3. §. 1. nu. 5.* Extenditque se responsio etiam ad Canonicos regulares: sic enim expressè decisum à Rota, & S. Congregatione super c. 10. sess. 14. Trid. apud Garc. *n. 29. & 31.* sic sentire omnes, ait Tondut. *qq. benef. p. 1. c. 180. n. 10.* excepto Viviano solo, quem meritò reprobatur Corrad. *in pr. dispens. l. 6. c. 1. n. 26.*

2. Neque in hoc dispensare potest Episcopus, cum nullibi hæc potestas ei collata reperitur. Abb. *in c. quod Dei. de statu monach. n. 5.* Less. *l. 2. c. 41. nu. 99* apud Pirh. *ad tit. de prob. n. 117.* Sanch. *loc. cit. n. 76.* Castrop. *loc. cit.* Tondut. *loc. cit.* citans Corrad. *ubi antè.* Potest verò dispensare Pontifex, ut non secus habeant ea in titulum, quàm Abbatis suas, utpote quod non nisi jure Ecclesiastico statutum. Pirh. *loc. cit.* Navar. *comment. 4. de regul. n. 69.* Garc. *loc. cit. à n. 38.* Nec obstat, quòd *c. cum ad monasterium. de statu monach.* dicatur abdicatio proprietatis, sicut & custodia castitatis adeò annexa est regula monachali, ut contra eam nec summus Pontifex possit licentiã dare &c. Nam præterquã, quòd Papa in voto solenni religionis dispensare possit, eò quòd solennitas voti sit de jure positivo Canonico, ut habet communissima Theologorum, & Canonistarum; de quo vide Abb. *ad cit. c. cum ad monast. Felin. in c. si quando. de rescript. Menoch. de presump. l. 2. presump. 10. n. 33.* Less. *l. 2. c. 4. dub. 11.* Valent. *to. 3. d. 6 q. 6. p. 7.* Sanch. *de matrim. l. 8. d. 8.* & alios quàm plurimos congestos apud Garc. *loc. cit. num. 43.* qui & ipse numeris seq. id fusè probat: præterquam etiam, quòd voto solenni paupertatis non nisi ex constitutione Ecclesiæ repugnet dominium retinendum vel acquirendum, sed magis usus. Garc. *n. 64. & 87.* Azor. *l. 12. c. 6. q. 4.* cum communiores; adeòque Papa dispensare possit, ut etiam manens monachus professus obstrictus voto solenni haberet dominium fructuum beneficii: præterquam denique, quòd verè religiosus esse possit absque voto solenni, ut constat ex constit. Gregor. 15. contingere in Societ. Jesu: Præter hæc omnia, inquam, opus non est indulgere ex hoc capite religioso proprietatem, neque propter hoc eum eximere aut extrahere à religione, sed sufficit talem regularem manentem regularem habere dispensationem & ad-

ministratorem rerum, qualem aliàs habent beneficiati regulares fructuum suorum beneficiorum regularium. Garc. *n. 88.* Nav. *de redit. Eccl. q. 1. monito 8. & 10* quem vide, & apud Garc. *n. 89.* aliàs interpretationes cit. *c. cum ad monast.*

*Questio 47. An constituti in ordinibus militariibus habere possint beneficia secularia?*

**R** Espondeo: si verè religiosi sunt, hoc est, tria vota substantialia emiserunt, ut milites S. Joannis Hierosoly. & Teutonici; beneficia secularia habere non possunt Garc. *p. 1. c. 4. n. 21.* Navar. *l. 3. de regular. conf. 10. n. 9.* Rodriq. *qq. regul. to. 1. q. 34. a. 5.* Gonz. *ad reg. 8. gl. 8. n. 42.* Lamb. & alii apud Castrop. *loc. cit. p. 3. §. 3. n. 1.* quibus licet ipse consentiat, num. tamen seq. contrarium censet probabile, citatque pro hoc Sanch. *in Decal. l. 6. c. 29. n. 103.* citatúsque ab eo Gamb. *de off. legati. n. 289.* sic idem probabile esse docet Pelizar. *in man. regular. to. 2. tr. 8. c. 6. scđ. 4. n. 234.* loquens expressè de militibus S. Joannis, datque Castrop. hanc rationem, quòd hujusmodi milites in communi modo vivendi statum secularem habeant, & seculares reputentur; quòd autem capaces sint beneficiorum regularium, intellige proprii ordinis, id esse favorem religionis, adeòque inde non inferendum, non esse capaces secularium. nam facilis id concedendum puto istiusmodi militibus, cum propriè religiosi non sint, eò quòd castitatem non nisi conjugalem voveant. Vide plura de his militibus apud Azor. *tom. 1. l. 13. c. 3.* Garc. *p. 1. c. 4.*

*Quæres 48. Vtrum Novitio conferri possit beneficium seculare?*

**R** Espondeo: conferri posse validè. Sanch. *in Decal. c. 4. num. 22.* Castrop. *de benef. d. 1. p. 2. §. 5.* Garc. *p. 7. c. 10. n. 5.* manet enim sui juris; nec minùs capax est recipiendi tempore Novitiatús novi beneficii secularis, quàm ante Novitiatum habiti retinendi; Neque etiam per acceptationem illius renunciare censetur religioni; cum possit eo animo acceptare, ut si religio non placeat, illud possit retinere; si minùs professione facta vacet: unde jam sequitur primò: quòd novitius cum alio beneficium suum commutare possit non secus ac alius Clericus secularis. Sanch. *loc. cit. n. 22.* Pirh. *loc. cit. n. 123.* Secundò: si beneficium vacet, quòd ex fundatione sua v. g. debetur primogenito familiaris, & is sit Novitius, nequaquam possit conferri alteri; sed conferendum illi, vel differendam illius collationem, si potest, quousque ille professionem emitat. Sanch. *n. 23.* Castrop. *n. 6.* His tamen non obstantibus minùs decens est dare Novitio beneficium seculare (intellige quod ei aliàs debitum non est) ne ei ansa detur redeundi ad seculum. Castrop. *loc. cit. n. 5.* Pirh. *loc. cit.*

*Quæres 49. Num regularis etiam monachus citra dispensationem obtinere possit Episcopatum etiam in seculari Ecclesia?*

**R** Espondeo affirmativè: *Clem. 1. de elect. c. si religiosus. c. nullus religiosus. c. querendum. de elect. in 6.* Garc. *loc. cit. n. 30.* cum communi.

*Quæres 50. An nomine dignitatis Episcopalis, ad quam eveli potest religiosus, comprehendantur etiam qualibet alia Prælatura habentes propriè curam animarum?*

**R** Espondeo utrumque videri probabile. affirmativam tenet Less. *l. 2. de just. c. 41. n. 99.* inquit: regu-



regularis capax est dignitatis in Ecclesia seculari, v. g. Præpositura, Decanatus; si proprie habent curam animarum secularium &c. item Gl. in *cit. clem.* & Imol. n. 4. Franc. & Jo. And. in *c. si religiosus*. Abb. in *c. Dei timorem. de statu regul. n. 5.* & alii apud Castrop. *loc. cit. n. 6.* in idem inclinare videtur Engels *ad tit. de Capell. monachorum. n. 6.* etiam absque eo, quod limitationem istam addat: modò sunt proprie curata; quin & Less. *loc. cit.* subjungit: si verò istæ dignitates non habent curam animarum, nisi respectu Capituli, dubium est; tamen probabile est, esse & tum religiosum earum capacem; quia nusquam prohibetur, ita Sylv. *v. religio. 7. q. 4. & 6.* ex Abb. ad hoc tamen, ut addit Less. & alia beneficia secularia non est regularis promovendus, nisi necessitas, vel magna Ecclesia utilitas postulet, ne & monasteria præcipuis viris spoliarentur, & ambitioni porta aperiantur. De cetero contrarium sentientibus Castrop. n. 7. Suar. *de relig. to. 4. l. 3. c. 19. n. 27.* & aliis pluribus, quos refert Mandos. *de signat. gratia. tit. Dispensatio pro obtin. benef.*

*Quæres 51. An beneficia parochialia seu curata secularia, carentia jurisdictione fore externi, citra ullam dispensationem religiosi profecti etiam monachi, quin & mendicantes obtinere possint?*

**R**espondeo affirmativè: scilicet monachos (etiam mendicantes; nullus enim in jure textus est, qui hos excipiat. Sanch. *cit. l. 7. c. 29. n. 37. Less. l. 2. c. 41. dub. 12. num. 98. Castrop. loc. cit. n. 12. contra Duennam. Rodriq. Imol. Rebuff. relatos à Sanch. non solum ad tempus & in Commendam sed & in titulum istiusmodi beneficia obtinere posse, quantum est de jure antiquo. c. quod Dei timorem. de statu monachorum. Castrop. loc. cit. Pirh. loc. cit. n. 118. etiam si officio concionandi inepti sint, modò aliàs apti sint ad docendum parochianos; quod munus docendi videtur in *cit. textu venire nomine officii prædicandi Sanch. in Decal. loc. cit. num. 4. Lamb. l. 2. p. 1. q. 7. 4. 19. n. 22. Garc. p. 7. c. 10. num. 18. Castrop. loc. cit. contra Rosel. Sylv. &c. apud Garc. nullà iis ad hoc opus dispensatione Episcopi. Tamb. de jure Abb. 10. 3. D. 9. n. 5. Covar. c. 2. de testam. num. 3. Lamb. num. 13. Sanch. loc. cit. n. 35. citans quàm plurimos contra Gonz. ad reg. 8. gl. 7. num. 52. Bellamer. apud Castrop. Si enim hæc egerent, nequaquam diceretur *cit. c.* eos ad regimen parochialium ordinari posse: non enim dicitur, posse fieri, quod extraordinario remedio, quale est dispensatio, eget, ut Castrop. *loc. cit.* ex Innoc. Sed neque egentibus eà indirectè, quatenus assumpti ad talia beneficia vivere debent extra claustra, administrare fructus beneficii, deque iis disponere: ad hoc enim iis potestatem facere potest religiosus eorum Prælatus, & non Episcopus. Quinimo dum tale beneficium pleno jure subest Conventui vel Prælato regulari, potest is independentè ab Episcopo illud suo religioso conferre (etsi & tunc Episcopi fit, illum examinare & visitare, ut constat ex Trid. *sess. 7. c. 7. sess. 24. c. 3. & 18. de reform. nisi forte Prælatus ibi haberet jurisdictionem quasi Episcopalem; tunc enim ad eum quoque spectat examinare ad beneficia parochialia & approbare Confessarios, ut probat Less. l. 2. loc. cit. num. 98.) secùs***

P. Lauren. Fori Benef. Pars 1.

ubi beneficium non ita subest Conventui. Opus enim tunc est præter consensum Prælati auctoritate Episcopi, non secùs ac dum secularis Clericus assumitur. Castrop. & Less. *loc. cit.* ita etiam, ut tunc à Prælato suo nequeat deponi; quia quoad hoc exemptus est ab illius jurisdictione, & subiectus Episcopo. Less. n. 16. remittens ad *C. in Parochia. 16. q. 1. & Sylvestrum.*

2. Limitat tamen hanc ipsam doctrinam quòd regulares attento jure communi absque ulla dispensatione habere possint secularia curata primò, nisi speciale religionis alicujus statutum obstat, vñ cujus ad nullum beneficium seculare promoveri possint, ut contingit in Societate Jesu. Secundò: modò concurrat utilitas aut necessitas Ecclesia secularis curata, eòquòd talis concessio juris dimanarit ad favorem boni animarum, adeòque dicta necessitas aut utilitas exigat, ut monachus tali Ecclesia præficiatur. Tamb. *loc. cit. n. 6. & 7.* citans Sanch. in *Decal. loc. cit. c. 41. num. 99. Rodriq. qq. regular. to. 1. q. 34. num. 5. &c.* Tertio: modò Ecclesia illa, cui regularis præficitur, sit actu curata, non autem solum habitu, eòquòd, ut dictum, privilegium illud à jure concessum regularibus in favorem animarum, quod tunc cessaret, quando Ecclesia non esset actu curata. Tamb. num. 8. citans Sanch. ubi ante n. 41. Quarto: modò non sit præscriptio quadragenaria, ut Ecclesia illa regatur per seculares cum exclusione regularium. Tamb. n. 9. citans Sanch. ubi ante num. 42. Selv. de benef. p. 3. q. 11. num. 133. &c. Quintò: modò regularis sui superioris licentiam obtinuerit. Tamb. *nu. 10. juxta c. religiosus. de elect. in 6.* Ac denique limitatur à Tondut. *qq. regular. benef. p. 1. c. 180. num. 12. & aliis, modò habeat sic provisus socium ejusdem ordinis juxta. c. Monachi. de statu Monach.*

*Quæres 52. Quid ergo de jure novo?*

**R**espondeo: jure novo citra privilegium beneficia secularia curata habere non possunt monachi: Corrad. p. 2. *dispens. l. 6. c. 1. n. 18.* citans binas S. Congregationis declarationes. Castrop. *loc. cit. n. 10. Garc. n. 20. 21. & 31.* citans Felin. Rebuff. Covar. Bellam. Navar. item Suar. *de relig. ro. 4. tr. 8. l. 3. c. 19. n. 27. Rebuff. in pr. de dispens. cum regular. num. 5.* & omnes pro responsione nostra ad seq. quæstionem citandi contra Engels *ad tit. de Capell. Monach. à n. 8.* citantem Less. Azor. Tamb. &c. (qui tamen plerique loqui videntur de jure communi; cum se fundant in *c. quod Dei timorem. de statu Monach.*) & fusè probantem contrarium; siquidem ex Concil. Lateran. sub Alex. 3. in *c. Monachi &c. de statu Monachi*, id quod jam aliàs permillum revocari videtur, & prohiberi. Garc. n. 21. ad quod se revocans S. Congregatio ad *c. 10. sess. 14. Trid.* ait: *Regulares sunt incapaces beneficii simplicis, non autem curati juxta dispositionem c. quod ad Dei timorem; licet non hodie, cum obstat Concilium Lateran. in declaratione verò ad c. 18. sess. 24. ait: quaritur an Ecclesia parochiali ex necessitate, nempe ob penuriam sacerdotum regularis perpetuò præcipi possit; respondit S. Congregatio, permitti posse, ob id autem hodie necessariam esse dispensationem contra opinionem communem antiquorum DD. quod ita de stylo observari consuevit, &c. insuper de regulari translato ab uno ad alium ordinem expressè ait ipsium Trid. sess. 14. c. 11. quod etiam si Canonicorum regularium fuerit,*



ad beneficia secularia etiam curata omnino incapax existat. Neque in hoc etiam, cum non translatis dispensare posse videtur Episcopus; cum non possit contra Canones & Concilia dispensare. *Garc. n. 21. Affirmatque apud Eundem & apud Gonz. ad reg. 8. gl. 7. n. 54. Maudol. in praxi sign. gratia. tit. de dispens. Monach. pro benef. hodie non dispensari cum Monacho ad beneficium curatum obtinendum, prout in Bulla Pauli IV. continetur, quæ est constitutio illius 28. & incipit: Postquam divina bonitas. de dato 13. Cal. Aug. 1558. ubi etiam disponitur privari quibuscunque beneficiis, etiam curatis, regularem, qui absque Apostolica dispensatione illa obtinuit. Gonz. loc. cit. In necessitate autem, dum nimirum non inveniuntur Clerici seculares idonei, censet Castrop. n. 11. beneficia talia non esse adhuc conferenda regulari in titulum, sed in Commendam ex eo, quod alius provisionis modus non sit necessarius, & hic licet aptior: poterit siquidem, quando cunque reperietur minister secularis idoneus, removeri, & sic decusum videatur à S. Congregatione in declaratione ad c. 18. sess. 24. Trid. poteritque hoc ipsum facere Episcopus, prout habetur in eadem declaratione. Vide *Garc. n. 31. Observandum etiam quod ait Lott. l. 1. q. 34. n. 60. & 61. nihil prohibet, quod minus regulares promoveantur ad Parochialem, non tanquam claustralis, sed tanquam rector & Clericus secularis, ita ut tanquam alienatus à monasterio, cum eo nullam retineat communicationem, nec (tantum si aliis non deberet stare solus. *Gl. in c. unicum. de supplend. neglig. pral. V. revocari.*) tenetur ibi habere socium, ut voluit Abb. in c. constitutis. de elect. n. 2. & hinc est, quod licet regularis non possit presentari ad beneficium consuetum regi per seculares; id tamen intelligendum sit, si presentetur tanquam claustralis, non verò si presentetur ut secularis Clericus *Gl. in Clem. unicam. V. secularibus. de supplend. neglig. pralat.* ita Lott. circa quod tamen advertit, quod ait Card. de Luca, de regular. D. 36. n. 11. certum est, quod admittit illa facultate (nimirum habendi Parochialem secularem) illa non solvit à vinculo religionis, neque religiosum professum efficit Clericum secularem, sed solum eum habilitat, ut vivere possit extra claustrum in habitu Clerici secularis sub jurisdictione Ordinarii; ut quandoque per gratiam specialem concedi solet aliquibus religiosis ex pio motivo,**

*Queres 53. An etiam jure novo ab habendis beneficiis istiusmodi curatis excludantur Canonici & Clerici regulares?*

**R**espondeo affirmativè: *Pirh. loc. cit. num. 118. Garc. n. 33. citans pro hoc Gonz. gl. 7. n. 53. (ubi is expressè: hodie nulli regulares, etiam si sint Canonici, habere possunt sine dispensatione Apostolica beneficia curata, neque in perpetuum neque ad tempus, & quidem in editione novissima de Anno 1676. etiam Tamb. loc. cit. n. 12. dicat, quod Gonz. in posteriori editione sui operis de veritate melius edoctus sententiam oppositam tenuerit, idemque de eo testetur Corrad. in p. 2. disp. l. 6. c. 1. n. 10. quod loc. cit. nempe n. 53. in addit. in secunda impressione dicat, quod re maturius considerata contrarium est tenendum; tum quia de jure communi Canonici regulares potest obtinere Parochialem, c. quod Dei timorem; tum etiam quia per Concil. Trid. non modò est aliquid abrogatum, imò potius approbatum sess. 14. c. 11. dum*

statuit, quòd hujusmodi Canonici translati de uno ad alium Ordinem non possint obtinere beneficia curata: unde quoad non translatos videtur Concilium approbare dispositionem juris communis & Prosperum de Augustino in appendice bullarii V. regular. Canon. pag. 577. sic expressè tenet Corrad. loc. cit. n. 13. ubi, postquam opposita sententia fundamenta omnia retulisset, concludit his verbis: *absolutè dicendum, Canonici regularibus non posse citra Sedis Apostolica dispensationem concedi Parochialem Ecclesiam, prout non modò restantur omnes peritissimi, & antiquissimi Curiales, sed & multi Pontifices significarunt teste Sanch. in Decal. to. 2. l. 7. c. 26. num. 71. restaturque idem Corrad. sic resolutum per S. Congregationem præpositam negotiis Episc. & regular. in una Cremon. de Anno 1630. (vel ut habet Barb. Anno 1603.) his verbis: Canonici regulares non obstante c. quod Dei timorem. non admittantur ad curam Parochialium Ecclesiarum absque Sedis Apostolica dispensatione & c. item Barb. juris Ecclesiast. l. 3. c. 4. num. 80. citans pro hoc Navar. in summa Bullar. tit. de Canon. regular. n. 2. Mirand. in man. Pralat. to. 1. q. 32. a. 5. Laurent. de Franchis de contrav. inter Episc. & regular. in quæst. var. q. 86. Sanch. ubi ante & c. ac dicens, quamvis contrarium viderit in Curia ad instantiam Canonorum regularium Lateranensium per aliquos advocatos approbatum; sibi tamen non minimum injectum scrupulum per aliam DD. resolutionem asserentium dispositioni istius cap. quod Dei timorem. fuisse derogatum per concordata Concilii Lateran. sub Leone X. & sic jam non licere Canonici regularibus secularia beneficia curata obtinere. Item Tondut. qq. benef. p. 1. c. 18. n. 15. ubi ait; cum hac sententiâ concludendum, & non esse recedendum à dictæ Congregationis declaratione; etsi fateatur se aliàs, prius quam citatos AA. legisset, consuluisse pro sententiâ oppositâ ad instantiam & requisitionem D. Gigard. Canonici regularis S. Antonii Viennensis. item C. Luc. de regul. d. 36. num. 11. loquens de Canonico regul. ad Parochiam secularem promotò ait: idèque manet regularis incapax beneficiorum secularium, iis exceptis, quæ per Papam scienter cum dispensatione hujus obstaculi sibi collata fuerint; Quamvis idem Card. in annot. ad Trid. d. 13. postquam *ibid. n. 1. dixisset, disponi in decretis Trid. ut regulares beneficiorum secularium sint incapaces, asserat n. 5. in Canonici autem regularibus adesse videretur quædam specialitas, ut servitio Ecclesiarum secularium curam animarum habentium addici valeant, citatque pro hoc postremo Pignatell. consult. Can. 44. Item tenet nostram responsonem Pelizarius in man. reg. to. 2. tr. 8. c. 6. sect. 4. n. 236. omnium verò fusissimè nostram hanc responsonem tenet, & acriter tuetur, & specialiter quidem de incapacitate Canonorum regularium Ordinis Præmonstratensis Jacob. Pignatelli. to. 1. consultat. 44. ubi postquam præmisserat fusè fundamenta sententiæ oppositæ, num. 13. inquit: statuendum tamen omnino est, Canonicos regulares Ordinis Præmonstratensis ceterisque alios Regulares & incapaces Ecclesiis Parochialibus secularibus, tam quoad eas, quæ sunt jurispar. quàm quoad alias generaliter; cum non possit assignari respectu capacitatis major ratio in unâ, quàm in aliâ; nec à sacris canonibus super hoc ulla reperitur constituta diversitas. item n. 20. dicit: hanc sententiam esse certissimam iudico; præsertim post Trid. & num. 24. ubi, quod hodie requiratur dispensatio Pontificis, ut Canonici regularis ad secularem promoveri possit, quodque hoc sit *indm.***



indubitatum, etiam inspectâ mente S. Concilii per Eminentiſſimos Patres & interpretes declarata, probatur ex sensu S. Congregat. Concilii, cui solenne est decernere, quod nullus hodie regularis absque dispensatione Papa obtinere possit ſeculare beneficium, licet curatum, ut in una Cremonens. 1. Septemb. 1630. in una Tarrinens. 27. Octobr. ita, ut neque Canonicus regularis, non translatus degere possit extra claustra in habitu presbyteri ſecularis sub prætextu, quod obtineat beneficium ſeculare &c. & tenere videntur omnes ii, qui expresse de regularibus loquuntur, ut Castrop. loc. cit. citans Piacet. Sanch. &c. Contrarium sentientibus Engels loco supra cit. Vivian. in pr. juris pat. in appendice ad c. 2. l. 6. ubi etiam testatur S. Carolus Boromæum, prævio concursu Anno 1584. contulisse Parochialem quandam Ecclesiam Canonico regular. Lateran. Paris. de resign. l. 2. q. 1. n. 111. ubi ait: Canonici regularis potest ex dispensatione Episcopi obtinere curatum; sic resolutum dicens à Rota in Metensi. paroch. 16. Novemb. 1552. teste Caputaq. decis. 85. p. 1. ubi testatur esse commune. Eadem habet Paris. l. 4. q. 5. n. 5. & fusè Tamb. de jure Abb. 10. 3. d. 9. quæſito. 8. n. 11. juncto n. 13. ubi absolute ait: Canonicos regulares tam de jure communi, quam novo absolute sine speciali Sedis Apostolicæ dispensatione cum solâ suorum superiorum licentiâ posse beneficia ſecularia (etiam absque eo, quod n. 13. addat curata) in titulum obtinere: citat pro hoc Pennotum l. 2. histor. tripart. canonic. regular. c. 72. item fufiffimum Consilium Domini Viuentii Parentis contra quosdam apud Garc. n. 24.

2. Pro nostræ sententiæ fundamento afferuntur plura responsa Pontificum teste Sanch. loc. cit. & declarationes S. Congregationis. Prima harum ad c. 10. sess. 14. Trid. sic habet: regulares sunt incapaces beneficii simplicis, etiam si essent Canonici regulares; non autem beneficii curati juxta dispositionem c. quod Dei timorem &c. licet non hodie, cum obſtet Conc. Lateran. Altera ad c. 18. sess. 24. S. D. N. Gregor. XIII. noluit licere Canonico regular. Congregationis Lateranensis, etiam de licentiâ sui Generalis, absque permissu summi Pontificis, assumere curam animarum ad tempus &c. multoque minus beneficium curatum. Tertia, quam refert Garc. n. 32. est de Clerico quodam regulari, vetito à Papa admitti ad concursum, eò quod Concil. Lateranen. prohibuerit regulares habere ſeculares parochiales. & maxime declaratio illa allata à Barbosa, & ista allata à Pignatelli. qui etiam loc. cit. n. 20. & 22. ex ipsis Trid. verbis sess. 14. c. 11. ubi taliter translatus, etiam si Canonico regularium fuerit ad beneficia, etiam curata omnino incapax existat, hoc format argumentum, quod Concilium dicto loco non loquatur; ut volunt Adversarii, de Canonico ad strictiorem regulam translato; sed alio simplici regulari ad ipsos Canonice regulares translato, eò quod si secus intellexisset Concilium, vana fuisset hæc resolutio, seu hoc decretum; cum jam certum esset, per Concilium Lateran. relatum in c. monachi, de statu monach. quod taliter translatus tanquam effectus filius alterius religionis strictioris omnino erat incapax hujusmodi beneficiorum; sed quia in translato ad Canonicos non modò erat dubium; sed contrarium expresse dispositum per c. quod Dei timorem. eodem tit. ideo Concil. Trid. ad corrigendam hujusmodi dispositionem statuit, quod etiam si sit de iis, hoc est, etiam si ad Canonicos ipsos regulares, qui aliàs admittebantur, fuerit translatus ad beneficia præfata omnino sicut alii (intellige Canonici illi regulares, ad quos translari) incapax existat; subiungitque Pignatelli n.

22. neque ex eo, quod de translatis solummodo mentio fiat, ad istos restringenda dispositio ea Trid. quasi, ut arguunt Adversarii, in non translatis dispositio cit. c. quod ad Dei timorem. incorrecta remaneat. Advertendum siquidem est, quod Concilium de translatis locutum fuit ratione facilioris & frequentioris contingentia, ut bene colligitur ex lecturâ totius textûs, & præsertim sub initium; ubi: quia verò regulares de uno ad alium Ordinem translati faciliè à superiore sui licentiam standi extra monasterium obtinere solent; non autem, ut excluderet, quin de aliis omnibus etiam non translatis esset intelligenda; in quibus eadem & major ratio prohibendi militabat. Format & aliud argumentum ex supradictis idem Pignatelli à n. 26. hoc modò quod Sedes Apostolica judicare consuevit, idem semper & ubique judicandum est juxta c. in causis. de re judic. Sed ita de incapacitate Canonico regularium ad dicta beneficia statuere & judicare consuevit hæc Sedes; nempe Pius V. in constitutione suâ: lubricum vita genus. ubi dictum Canonico S. Georgii esse capacem pro obtinenda Ecclesiâ Parochiali ſeculari, concurrente tamen expresso Sedis Apostolicæ permissu. Et Gregor. XIII. prout refertur à S. Congreg. supra cit. item responsa sacra Congregationis habent vim interpretationis authenticæ, atque adeò vim legis juxta Suar. de ll. l. 6. c. 1. n. 2. & S. Congregatio semper solita est respondere contra capacitatem Canonico regularium. Ac denique c. illud. quod Dei timorem. ideo permittit canonicis curam animarum, quam negat monachis; quia dicti Canonici, ut ibidem dicitur, regulæ inserviunt laxiori, sive non ita strictam vitam vivunt ac monachi; sed Canonici regulares successu temporis vitam ceperunt ducere strictiorem vi constitutionum suarum; adeò que nunc militat eadem ratio in his Canonice, quæ in monachis militabat; & sic eadem juris censura eos afficiat necesse est; dum enim lex fundatur in religione, ita accipit Canonicos regulares, sicut & monachos; cum Canonicus regularis æquè ac monachus, esse non potest Patrinus elevando Baptizatum de fonte, quia textus id prohibens monachis, fundatur in religione. Et quod specialiter concernit Præmonstratenses, contra illos sic arguit Pignatelli. l. c. n. 19. quod ipsa, quæ hac in parte prætendunt, privilegia satis arguant, ipsos de jure communi capaces non esse; cum jus singulare sive privilegium ostendat, jus commune esse in contrarium, dictaque privilegia, siquæ sint, recipere interpretationem passivam à jure communi, adeò que intelligenda solum in casu, quo non repellantur sacerdotes ſeculares idonei ad curam. Et in specie de Canonico regulari ait: docere Host. Innoc. in c. quod Dei timorem. Garc. p. 7. c. 10. n. 19. in fine. Lamb. de jure pat. l. 2. p. 1. q. 7. a. 19. nu. 22. & a. 22. n. 1. Rebuff. in p. 2. de dispens. cum regular. n. 40. Attenditur enim semper necessitas & utilitas Ecclesiarum in præficiendis regularibus ad curam animarum. Gloss. in c. quod Dei timorem. v. regimen. Corrad. pr. benef. p. 1. c. 5. n. 7. juncto c. Priscis. c. monachi. c. cum; pro utilitate. 16. q. 1. & hinc, ut ait Pignat. n. 19. in casu permissu requiritur dispensatio Episcopi; quam non nisi ex justâ causâ & necessitate concedere possit; pro quo citat Bellam. decis. 718. Paris. l. 4. q. 5. n. 5. Barb. ad c. quod Dei timorem. n. 2. additque in fine cit. n. 19. Pignat. ex Germon. valde laudari Episcopos, qui tales dispensationes negant. Ac denique sic concludit contra eosdem Præmonstratenses Pignatelli n. 30. unde



nullum profecto fundamentum Præmonstratensēs constituere possunt super assertis privilegiis, contentis in diplomate Clem. VII. quia, ut perspicue videre est, loquitur tantum de parochialibus ad collationem ipsorum Abbatum pertinentibus, & eorum Ordini unitis; quatenus autem de aliis loqueretur, esset per Concil. Trid. & decretum Gregor. XIII. abrogatum; ac præcipue per Constitutionem Pii IV. quæ incipit: *in Principis Apostolorum sede*, in fine Concilii appositam: quia Pontifex revocat expressè omnia privilegia, indulta, exemptiones, dispensationes, immunitates, aliæque jura quomodolibet concessa monasteriis, Abbatibus, Conventibus, Regularibus, omnibusque cujusvis gradus, & qualitatis personis ad terminos Concilii cum clausula sublata & decreto irritante; sed neque illis suffragari posse ait n. 31. aliud diploma Greg. XIII. confirmatorium constitutionum, & privilegiorum Ordinis Præmonstratensis; cum & illud loquatur tantum de parochialibus unitis, ac sub conditionibus, quatenus non sunt decretis S. Concilii repugnantia, nec reservationes & affectiones Apostolicas impediant.

3. Opposita sententia fundamenta sunt, primum, idque potissimum apud Engels, Gonz. in editione 2. loc. cit. n. 11. quod Trid. sess. 14. c. 11. prohibendo Canonicum regularem ad alium Ordinem translatum ad faculare beneficium, etiam curatum, assumi, etiam tacite innuat, non translatum assumi posse; cum exceptio firmet regulam, etiam in casibus non exceptis, adeoque inde rectè inferatur, alios religiosos non translatos beneficiorum secularium curatorum capaces esse: verum ad hoc satis responsum est à Pignatelli. Secundum quod Rota in una Papiensi jurispar. 6. Martii. Anno 1598. coram Seraph. sic resolverit, quod licet facularia beneficia non sint conferenda regularibus, possint nihilominus curata conferri Canonicis regularibus. Tamb. cit. n. 11. Pennot. loc. cit. n. 5. item quod S. Congregatio Anno 1602. (quam declarationem refert Gabr. Pennot. apud Tamb. loc. cit.) id declararit his verbis: *Congregatio Concilii censuit decretis ejusdem Concilii Canonicum regularem non prohiberi obtinere beneficia curata, nisi fuerint ex eis translatis, de quibus habetur in decreto c. 11. sess. 14.* Atque ita tam Rota, quam S. Congregatio longè post illud decretum aliud, quod emanasse dicitur Anno 1581. fenserit, adeoque dicendum sit, illud non fuisse praxi demandatum, vel promulgatum (uti id expressè dicit Pennot. de decreto illo facto auctoritate Gregor. XIII.) ne aliàs cogamur dicere Rotam illud contempsisse, aut ignorasse. Tamb. loc. cit. de qua etiam declaratione ait Corrad. loc. cit. quamdiu non constat de intentione Papæ, declarationem nihil facere, quin nec sufficere, Papam sic aliquando voluisse, cum postea potuerit voluisse contrarium; quia voluntas non reducta ad actum legis vel dispositionis nihil operatur. Tertium fundamentum sumitur ex facto illo S. Caroli Borrom. quo contulit facularem parochiam Canonico regulari Anno 1584. quam provisionem verbatim refert Pennot. Adeoque triennio post illud decretum.

*Quares 54. An religiosi obtinere possint citra dispensationem beneficia duplicia secularia, quæ sunt absque curâ animarum propriè tali, puta præfecturas Ecclesiæ Collegiata secularis, v. g. Præposituram, Decana-*

*rum &c. dum hæc sunt cum solâ jurisdictione aliquâ fori externi in eos, qui sunt de collegio, vel etiam absque jurisdictione, omni, habentes solum æconomicam veluti gubernationem in convocando collegio, de liberandoque & disponendo cum illo de rebus ad collegium spectantibus?*

**R**espondeo affirmativam contradictionis partem censeri probabilem à Pelizar. in man. regular. To. 2. rr. 8. c. 8. sect. 4. n. 235. item à Less. loc. cit. ubi tamen addit, ad similia regularem non esse promovendum, nisi necessitas vel magna Ecclesiæ utilitas id postulare: utramque partem probabilem censet Sanch. in decal. loc. cit. n. 72. pro utraque citans plures AA. et si affirmativam censet probabiliorem contra Castrop. loc. cit. n. 8. negativam putat probabiliorem.

*Quares 55. An ad hoc, ut religiosus sive dispensative sive citra dispensationem obtineat beneficium seculari, egeat licentiâ Prælati sui proprii, & insuper Conventus?*

**R**espondeo ad primum affirmativè: ad secundum negativè. C. si religiosus. de elect. in 6. quamvis autem ibi solum mentio fiat de electione ad Prælaturam, requiritur tamen ea ad quodlibet aliud beneficium; cum ratio talis textus etiam in aliis locum habeat; quia nimirum religiosus liberam voluntatem non habet; sed subiectam suo superiori. Sanch. loc. cit. n. 57. Rodriq. to. 1. qq. regular. q. 34. a. 5. Castrop. loc. cit. n. 16. Pirh. loc. cit. Vide de his & seq. Pelizar. loc. cit. Hac tamen licentiâ non eger, ut obtineat à Papa beneficium, cum religiosi omnes sint Pontifici immediatè subiecti, Sanch. & Castrop. loc. cit. neque eâ eger ad acceptationem summi Pontificatus. AA. iidem contra Rodriq. & alios apud Sanch. cum hæc jam ab ipso jure concessa sit. C. licet. de elect. ubi habetur, nullum impedimentum apponi posse à duabus partibus Cardinalium præter hæresin, adeoque nec impedimentum non habitæ licentiæ. Neque ob intento beneficio parochiali in titulum eger Prælati licentiâ, ut relicto illo beneficio, alterum acceptet, cum acceptatione prioris beneficii manserit sui juris, & exemptus à Prælati regularis obedientiâ, quæ est ratio, ob quam Prælati licentiâ expostulabatur, Castrop. loc. cit. citans Sanch. Imol. Anchar.

*Quares 56. Num sufficiat licentiâ data antecedenter ad electionem, collationem, vel præsentationem sub conditione, si eligaris?*

**R**espondeo negativè: cum Clem. fin. de elect. expressè dicatur: *cum concessa religioso à superiore suo licentiâ, ut electioni vel provisioni, si quam de ipso fieri contigerit, suam dare possit assensum, ambitionis vitio viam pariet, nullius eam existere volumus firmitatis*: hinc licentiâ hæc semper subsequi debet provisionem. Sanch. loc. cit. n. 60. & antecedere acceptationem: aliàs hanc non reddit firmam; quod enim à principio nullum est, tractu temporis convalescere nequit, Sanch. c. 16. num. 63. Castrop. loc. cit.

Quares



*Quæres 57. A quo Prælato hæc licentia concedenda?*

**R**espondeo: probabilius sufficere licentiam Prælati, cuius tunc est ille religiosus, nisi obster speciale statutum vel privilegium (sicut in Societate Jesu licentiam ad Prælaturas nullus concedere potest præter Generalem illius) Sanch. n. 65. citans plures alios. Castrop. n. 19. contra Franc. Calder. &c. dicentes, necessarium licentiam illam concedi à Prælato, in cujus manibus religiosus ille emisit professionem.

*Quæres 58. Quid si Prælatus neget licentiam?*

**R**espondeo: si injustè id faciat, compellendum à suo Superiore; tunc autem injustè eam censetur negare, ubi non solum utilitas, sed & necessitas Ecclesiæ urgetur. Gl. in c. quàm sit. 18. q. 2. v. ad ordinandum. Anchar. ad c. si religiosus, de elect. in 6. nu. 4. Gamb. de auct. Legati à latere l. 8. c. ultimo. nu. 23. quos citat & sequitur Castrop. loc. cit. n. 20. quamvis enim utilitas Ecclesiæ, ad quam promovendus, sit causa sufficiens, ut hanc licentiam concedere possit juxta tex. c. pro utilitate. 16. q. 1. non tamen tenetur Prælatus ex obligatione utilitati istius Ecclesiæ secularis providere, præsertim ubi talis religiosus etiam suo Conventui foret utilis. Castrop. loc. cit.

*Quæres 59. Quot vota habere debeat Regularis, ut obtineat beneficium saculare, cuius provisio pendet à pluribus suffragatoribus, sive fiat per electionem, sive per postulationem, sive per presentationem, vel nominationem, aliâque vocationem seu provisionem &c.*

**R**espondeo: si est regularis, cujuscumque demum ordinis mendicantium, & beneficium Prælatura; secus est, si beneficium est simplex v. g. Canonicatus. Lamb. de jurep. l. 2. p. 1. q. 7. a. 20. Sanch. loc. cit. n. 50. quos citat & sequitur Castrop. loc. cit. §. 2. n. 2. uti & si est curatum absque jurisdictione; nimirum parochiale, quia hoc propriè non est Prælatura, & constitutio, de qua pauco post, pœnalis & exorbitans à jure antiquo. Castrop. n. 9. citans Sanch. loc. cit. n. 56. contra Lamb. loc. cit. Franc. & Anchar. in c. quorundam. de elect. in 6. Et extra administrationem proprii ordinis (probabilis enim, quoad non mendicantes excipiuntur Prælaturæ proprii Ordinis juxta Castrop. n. 6. contra Sanch. n. 49. & alios ab eo citatos) eget omnium eligentium votis; ita ut vel uno deficiente vel contradicente jus nullum illi acquiratur ad dictam Prælaturam, neque atque ullatenus consentire etiam accedente licentiâ proprii superioris regularis, etiam Generalis, sitque talis ejus vocatio omnino irrita. Si verò est religiosus non mendicans, cujuscumque demum Ordinis, requiritur & sufficit major pars eligentium: sic expressè statuit Bonifac. 8. & habet textus cit. c. quorundam. disparitatis hujus rationem hanc assignant Lamb. loc. cit. n. penult. Sanch. n. 44. apud Castrop. loc. cit. n. 1. quod mendicantes ob professionem excellentioris paupertatis & vitæ magis fugere de-

beant lites, & discordias, ambitionisque vias. Porro circa posterius observandum ex Castrop. n. 2. dum suffragatores jure Collegii, seu quatenus sunt pars Collegii, suffragantur, necessariò requiri majorem partem votorum, quæ talis est respectu totius numeri actu eligentium, adeoque requiri, ut v. g. ex 10. votis datis habeat pro se ad minimum 6. (non obstante textu requirente solum, ne à minore parte fiat electio, cum hoc ipso tacitè infinet faciendam à majore parte. Castrop. *ibid.*) si verò suffragantur jure solum proprio, & singulari, sufficere habere absolutè majorem partem votorum; hoc est plura præ aliis nominatis v. g. ex 10. habere solum 4. dum reliqua 6. divisa sunt; scilicet tria data titio, & alia tria Cajo, juxta c. quoniam. de jurepat. quod si tamen etiam in hoc casu, dum nimirum singuli suffragantur jure privato; à 4. v. g. tantum data fuissent vota pro uno, reliquis non pronuntiantibus suum votum, non dicitur electus à majore numero, forèque electio talis adhuc nulla, Castrop. *ibid.* citans Sanch. & Lamb.

*Quæres 60. An igitur regularis mendicans creatus Episcopus, si eidem conferatur alter Episcopatus, debeat iterum in hac secunda electione eligi in concordia, sufficiensque non mendicantem in hoc casu eligi à majori tantum parte?*

**R**espondeo: tametsi negativam probabilem reputet Castrop. n. 4. eò quod talis jam exemptus ab obligationibus Religionis, induertque statum superiorem; textuque loqui videatur de solis religiosis indigentibus licentiâ religiosi Prælati, decretumque hoc insuper sit odiosum & restrictivum electionis à jure communi statuta. Affirmativam tamen putat probabiliorem, & in praxi tenendam ob communem DD. sensum; & quia, etsi ab oneribus Religionis talis sit exemptus, non tamen à substantialibus Religionis, quia verè religiosus est, citatque pro hac parte Gl. in cit. c. quorundam. v. religiosus. & Sanch. loc. cit. n. 28.

### PARAGRAPHVS III.

#### De qualitatibus Beneficii manualis & perpetui &c.

*Quæres 61. Quid in jure sit, & significet manualitas, & unde insit beneficiis?*

**1.** Respondeo ad primum: manualitatem in jure nihil esse aliud, quam rei tanquam juris nostri apprehendendæ, abducendæque facultatem: argumento l. tertius. ff. de servis export. l. si hac lege. ff. de in jus vocand. ut fuse Brisson. de verb. juris signif. apud Lott. l. 1. q. 33. n. 1.

**2.** Respondeo ad secundum: hanc qualitatem beneficiis aliquibus inesse non à jure communi, sed contingibiliter, & quasi extrinsecus advenientem. Lott. *ibid.* n. 3. siquidem perpetuitas est aliàs qualitas propria beneficii. Castrop. de benef. d. 1. p. n. 4. Unde & in dubio beneficium præsumitur non manuale. Castrop. loc. cit. nu. 16. exprimendæque est manualitas, & probanda ad evitandam subreptionem explicitè, si beneficium est saculare; si verò est regulare, sufficet id fieri implicitè, narrando nimirum